

4. ชื่อเรื่อง ศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมของกุฏิ และคติความเชื่อเกี่ยวกับกุฏิ ใน คาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ผู้แต่ง ปิยาภรณ์ ศรีทองใส

สถานที่พิมพ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ปี พ.ศ. 2544

ชนิดเอกสาร วิทยานิพนธ์

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรม และคติความเชื่อเกี่ยวกับกุฏิในคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ รวมทั้งถ่ายภาพและเขียนภาพลายเส้นประกอบ แล้วนำเสนอผลการศึกษาด้วย วิธีพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีตารางและภาพประกอบบางตอน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของกุฏิในคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำแนกออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ กุฏิไม้ กุฏิก่ออิฐถือปูน และกุฏิแบบผสม กุฏิไม้เป็นกุฏิที่พบมากที่สุด มีทั้งที่เป็นกุฏิเดี่ยว (มีห้องพักเดียว) และคณะกุฏิ (มีหลายห้องพัก) ซึ่งต่างก็มีผังพื้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีด้านยาว ยาวกว่าด้านกว้างเพียงเล็กน้อย ต่างกันที่ผังพื้นของคณะกุฏิมีขนาดใหญ่กว่าผังพื้นของกุฏิเดี่ยว กุฏิไม้มีรูปแบบเป็นแบบเรือนไทยเดิมภาคใต้ ส่วนฐานมีเสาที่มีดินเสา ซึ่งมีทั้งดินเสาดำและดินเสาสูง มีบันไดทั้งที่ทำด้วยไม้และทำด้วยคอนกรีต ส่วนตัวอาคารพื้นส่วนใหญ่ปูด้วยไม้กระดานแบบปูชิด และปูด้วยไม้เหลาชะโอนแบบปูฟาก ฝาผนังส่วนใหญ่กันด้วยไม้กระดานแบบซ้อนเกล็ด และตีทับแนวแบบแนวตั้ง มีประตูและหน้าต่างทำด้วยไม้ตามความเหมาะสมกับกุฏิแต่ละหลัง ส่วนหลังคาเป็นแบบจั่วมากที่สุด นอกจากนั้นเป็นแบบปั้นหยาลานแบบแบน และแบบผสม ลักษณะที่ 2 คือ กุฏิก่ออิฐถือปูน พบรองลงมาจากกุฏิไม้ มีทั้งที่เป็นกุฏิแบบชั้นเดียวและแบบสองชั้น มีรูปแบบคล้ายเรือนเครื่องก่อ และแบบไทยสากลอย่างบ้านชาวบ้านทั่วไป ส่วนฐานมีฐานรากและมีเสาต่อม่ออยู่ใต้ดิน ส่วนตัวอาคารพื้นเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กวางบนคานและวางบนพื้นดิน ผนังก่ออิฐฉาบปูน มีประตู หน้าต่างและบันไดตามความเหมาะสมกับกุฏิ ส่วนหลังคาเป็นแบบจั่วและแบบลานอ ลักษณะที่ 3 คือ กุฏิแบบผสม พบจำนวนน้อยที่สุด มีทั้งที่เป็นกุฏิชั้นเดียวและสองชั้น ชั้นล่างมีรูปแบบและโครงสร้างอย่างกุฏิก่ออิฐถือปูน ชั้นบนมีรูปแบบและโครงสร้างอย่างกุฏิไม้ ส่วนหลังคาเป็นแบบจั่ว แบบปั้นหยาลานและแบบแบน ส่วนด้านคติความเชื่อเกี่ยวกับกุฏิจะคล้ายๆ กับคติความเชื่อเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของชาวบ้านทั่วไป เพียงแต่คติความเชื่อบางอย่างยึดถือหย่อนกว่า เนื่องจากถือกันว่าวัดเป็นเขตอภัยทาน สิ่งอัปมงคลต่างๆ จะไม่เกิดขึ้นในวัด แต่คติความเชื่อบางอย่างก็ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ทั้งในขั้นเตรียมการก่อสร้าง ชั้นก่อสร้างและชั้นอยู่อาศัย คติความเชื่อดังกล่าว เช่น คติความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยาม ทิศ การยกเสาภูมิ การนอนการนั่งในกุฏิ เป็นต้น